

Світлана Дворянчикова

кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри іноземних мов Київського національного університету технологій та дизайну (Київ);

Ельхан Нурієв

Консультант Комітету з питань правової політики Верховної Ради України (Київ)

ДО СПРОМОЖНОСТІ ТА МЕДІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛ-ДЕМОКРАТІЇ: ШКОЛА ВІДПОВІДАЛЬНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

Беззаперечно, ім'я В'ячеслава Чорновола незмінно асоціюється із дієвою любов'ю до України, національним самоусвідомленням, державністю, боротьбою, волею, незламністю, працею, прогресом, аристократизмом духу, гуманізмом, освіченістю, фаховістю, успіхом, лідерством. Не буде зайвим згадати, що значний внесок В'ячеслава Чорновола як у ментальну скарбницю найкращих здобутків людства взагалі, так і в доробок вітчизняного національно-демократичного визвольного руху і – значить – світового українства як такого належить його журналістській діяльності в широкому розумінні цього поняття. Наведемо лише деякі факти творчої біографії, що це ілюструють: написання численних статей і політичних звернень, відзнака від міжнародного ПЕН-клубу для найкращих журналістів, які боронять права людини, ведення редакторських колонок «Часу» як засобу діалогу із читачами й відбиття та літопису становлення української демократії водночас, отримання Державної премії України ім. Т. Шевченка за книги «Правосуддя чи рецидиви терору?», «Лихо з розуму», «Хроніка таборових буднів» і публіцистику. Природно, що багато уваги приділялося й сприянню розвитку вітчизняної журналістики, вихованню молоді – утворенню нової генерації, яка здатна розвивати українське слово, доносити інформацію, утілювати ідеї. Усі чорноволівські високі ідеали зберігають свою актуальність і сьогодні.

Обов'язок освіченої свідомої людини ХХІ століття взагалі та українського громадянина-сучасника зокрема – і особливо! – відстоювати державну цілісність і наріжні європейські цивілізаційні цінності, метальний і матеріальний добробут співвітчизників, формувати та поширювати позитивний імідж України як всередині країни, так і за її межами. Ситуація гібридної війни з РФ, в якій українці живуть і працюють, зумовлює зростаючий запит щодо осіб, спроможних у медійній сфері

громадянської журналістики (тих, хто не має професійної журналістської підготовки, але збирає, аналізує, систематизує й поширює інформацію), а відтак, вимагає формування та розвитку в них громадянських, комунікативних, соціальних і професійних компетентностей.

У своїй доповіді ми презентуємо шановній спільноті ідею проєкту «Школи відповідального громадянського журналіста» від «Емігрантського радіо»¹ (де ми проводимо щотижневі програми «Діалоги про освіту»).

Таким чином, робоча мета проєкту: започаткувати і регулярно проводити навчальні сесії «Школи відповідального громадянського журналіста» як освітньої можливості для:

– зустрічі груп із попередньо відібраних на конкурсних засадах охочих успішних молодих спеціалістів різних галузей, котрі роблять перші кроки в царині громадської журналістики і зацікавлені у розвитку власних навичок з медіакомунікації, і експертів – суспільно активних знаних як вітчизняних, так і закордонних викладачів ЗВО, вчених і фахівців, чії громадянська євроінтеграційна зважена позиція, високорозвинене критичне мислення, професіоналізм, популяризаторський хист і авторитет є широко відомими,

– утворення неформального постійно діючого онлайн і офлайн освітнього майданчика задля набуття необхідних компетентностей широким колом громадян, поширення відомостей про вітчизняних сучасних прогресивних учених, фахівців, діячів і їхні здобутки й погляди в Україні і світі, пропагування демократичних ідеалів щодо незалежності, відповідальності, надійності, різнобічності, демократичності, актуальності, інформаційної гігієни, балансу думок, зокрема, шляхом застосування інформаційних можливостей «Емігрантського радіо»,

– обміну досвідом і взаємоінформування, розвитку свідомості, стандартів інформування спільнот і культури спілкування українців.

Основна змістовна складова проєкту формується зі створення умов, підготовки матеріалів і проведення заходів «Школи відповідального громадянського журналіста», що передбачають як навчальні активності в формі лекцій, тренінгів, кейсів, майстер-класів, воркшопів тощо, так і вихід у продукування учасниками власного медіапродукту. Освітлення ідеї пропозиції та її реалізації на «Емігрантському радіо» (зокрема, у межах нашої щотижневої авторської програми) дозволить розширити коло поінформованих зацікавлених осіб та зумовити залучення іноземних організацій та фондів у якості партнерів.

З-поміж етапів розвитку проєкту виділяємо та шляхами його

¹ Емігрантське радіо: URL: <https://emradio.com.ua/>.

реалізації бачимо:

- створення й постійне поповнення пулу експертів, охочих узяти участь у програмі навчання громадських журналістів,

- розробку критеріїв відбору слухачів і оголошення конкурсу серед потенційної цільової аудиторії, вивчення їхніх запитів і викликів, що постають перед ними,

- формування тематичного переліку теоретичного й практичного блоків і створення експертами матеріалів для проведення навчальних заходів школи (наприклад, щодо таких питань, як «Європейські стандарти та етичні норми презентації інформації», «Як писати/знімати так, щоби вас зрозуміли», «Критичне мислення як запорука успішної медіадіяльності», «(Не)спотворення реальності», «Медіаграмотність і фейки», «Інформаційна війна проти моєї країни: що я можу зробити тут і зараз», «Як брати, аналізувати та поширювати коментарі експертів», «Красномовство vs інформативність» тощо),

- утілення кількадечного пілотного проєкту школи з наступним аналізом зворотнього зв'язку,

- інформаційний супровід усіх етапів розвитку проєкту,

- налагодження постійної роботи «Школи відповідального громадянського журналіста».

Зростання кількості та якості свідомих громадянських журналістів, які поділяють європейські цінності й стандарти мислення, роботи з інформацією й презентації медіапродукту, наповнення вітчизняного інформаційного простору адекватними матеріалами сприятиме стабілізації й оздоровленню суспільно-політичного життя та перемозі України в боротьбі з державою-агресором. Ми закликаємо шановних колег долучатися до співпраці в контексті запропонованого проєкту, адже саме теперішні згуртованість, дієвість і результативність слугуватимуть ланкою між минулим і майбутнім та стануть найкращим ушануванням пам'яті В'ячеслава Чорновола.

Дворянчикова Світлана, Нурієв Ельхан. До спроможності та медійності української націонал-демократії: школа відповідального громадянського журналіста. Тези розкривають роль проєкту школи відповідального громадянського журналіста в розвитку національно-демократичних традицій українства.

Ключові слова: В. Чорновіл, громадянський журналіст, демократія, російсько-українська війна, Україна.

Dvorianchykova Svitlana, Nuriev Elkhan. To the competence and media quality of Ukrainian national democracy: the school for responsible citizen journalist. The report deals with the role of the school for responsible citizen journalist in the development of national democratic traditions of Ukrainians.

Key words: V. Chornovil, citizen journalist, democracy, Russian-Ukrainian War, Ukraine.